
การปรับพฤติกรรมการรอคอยของเด็กออทิสติกโดยใช้ตารางกิจกรรม

สมศักดิ์ แจ่มมี*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับพฤติกรรมการรอคอยโดยใช้ตารางกิจกรรมของเด็กออทิสติกที่มีปัญหาพฤติกรรมไม่รู้จักการรอคอย อายุ 10 ปี จำนวน 1 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการวิจัยแบบสลับกลับ ABA (ABA Reversal Design) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แผนการสอนได้แก่ กิจกรรมกล้ามเนื้อมัดเล็ก กิจกรรมการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน กิจกรรมทางวิชาการ และกิจกรรมทักษะจำเป็นพิเศษ และแบบบันทึกความถี่พฤติกรรมการรอคอยของนักเรียนออทิสติก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า ตารางกิจกรรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถลดพฤติกรรมการรอคอยของเด็กออทิสติกเป้าหมายได้ โดยใช้การฝึกซ้ำ ๆ วันละ 30 นาที สัปดาห์ละ 5 วัน เป็นเวลา 4 สัปดาห์ เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลในช่วง A1 (สัปดาห์ที่ 1 ก่อนการจัดกิจกรรมการสอน) พบว่า เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีค่าความถี่เฉลี่ย 2.8 ในช่วง B (สัปดาห์ที่ 2 - 5) ที่ใช้วิธีการจัดกระทำ จัดกิจกรรมการสอนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ พบว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ โดยสัปดาห์ที่ 2, 3, 4, และ 5 เด็กแสดงพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.0, 1.6, 1.4, และ 1.4 ตามลำดับ และในช่วง A2 (สัปดาห์ที่ 6 หลังการทดลอง) เด็กมีพฤติกรรมการรอคอยลดลง มีค่าความถี่เฉลี่ยเป็น 0.6 จากการใช้แบบบันทึกพฤติกรรมช่วงเวลา พบว่า การใช้ชุดตารางกิจกรรมทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมการรอคอยลดลง

คำสำคัญ: พฤติกรรมการรอคอย; ตารางกิจกรรม; ปรับพฤติกรรม

---

*ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดบึงกาฬ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

Adjusting the Waiting Behavior of Children with Autism using Activity Schedules

---

Somsak Jammee*

Abstract

This research aimed to adjust the waiting behavior of children with autistic behavior problems by using activity schedules. One 10-year-old derived from a purposive selection. ABA Reversal Design was applied in this study. Tools used to gather information were lesson plans including small muscle activity, daily self-help activity, academic activity, and special skills activity, and a waiting behavior record form. Statistics used to analyze the data were percentage and mean.

The results found that the activity schedules developed by researchers can reduce the waiting behavior of targeted autistic children. Repeated training was performed 30 minutes a day, 5 days a week, for 4 weeks. When analyzing the data during the A1 period (1st week before teaching activities), it was found that children exhibited undesirable behaviors at an average frequency of 2.8. During the B period (2nd week – 5th week) that used the method of organizing teaching activities for 4 weeks, undesirable behaviors tended to decrease gradually. The undesirable behaviors at the 2nd, 3rd, 4th, and 5th week had mean values of 2.0, 1.6, 1.4, and 1.4, respectively. During the A2 period (6th week after teaching activities), the children's waiting behavior decreased with an average frequency of 0.6. According to the period behavior record, it was found that using the activity schedule set had reduced waiting behavior.

Keywords: waiting behavior; activity schedule; behavior adjustment

---

*Teacher BuengKan Special Education Center Special Education Bureau Office of the Basic Education Commission
Ministry of Education

Received: 27 September 2022 /Revised: 14 November 2022 /Accepted: 19 December 2022 /Published online: 31 December 2022

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวดที่ 2 มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ ทูพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 หมวด 1 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา คือ ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เป็นหน่วยงานของรัฐบาล ที่มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมทางการศึกษาทั้งแบบนอกระบบและตามอัธยาศัยแก่เด็กพิการทั้ง 9 ประเภท ที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง ได้แก่ 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ 8) บุคคลออทิสติก และ 9) บุคคลพิการซ้อน บทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ คือ 1) จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมของคนพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น 2) พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ 3) จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ 4) จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ 5) ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา 6) เป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด 7) จัดระบบสนับสนุนการเรียนร่วมและประสานงาน การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด และ 8) ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด โดยให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มตั้งแต่แรกพบความพิการ โดยนักสหวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ครูฝึกพูดและแก้ไขการพูด นักแก้ไขการพูดนักจิตวิทยา และครูการศึกษาพิเศษ รวมทั้งเป็นศูนย์ทรัพยากรและนวัตกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับคนพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพสามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างอิสระ ซึ่งการให้บริการมีทั้งแบบพักอยู่ประจำและไป-กลับ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบึงกาฬ เป็นสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักบริหาร การศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานราชการที่ให้การศึกษากับผู้พิการและเตรียมความพร้อม นักเรียนพิการทั้ง 9 ประเภทความพิการดังกล่าว การจัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นการพัฒนาเตรียมความพร้อมคนพิการ การส่งต่อทางการศึกษาคนพิการ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียน รวมจัดระบบสนับสนุน สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามกฎหมายกระทรวง บ้านและครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดในการพัฒนาเด็ก ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อเตรียมความพร้อม เพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพและความพร้อมของเด็ก บทบาทของบุคคล ในครอบครัวต่อการพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้มีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญที่สุด ในการเตรียมพร้อมพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของเด็กและเป็นหัวใจหลักในการฟื้นฟูสมรรถภาพก็คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยบทบาทของครอบครัวที่สำคัญ คือ มีความรู้และทักษะในการเลี้ยงดู มีความพร้อม ที่จะรับมือในการแก้ปัญหาและให้ความช่วยเหลืออย่างถูกวิธีเหมาะสมตามความต้องการ ของเด็กที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษ ซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

เด็กออทิสติก เป็นนักเรียนพิการที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาประเภทหนึ่งที่มีพฤติกรรม ที่เป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ เช่น การไม่มีสมาธิ ไม่รู้จักการรอคอย ไม่รู้จักอดทนรอรับสิ่งของก่อนจะถึงคิวตัวเอง ไม่รู้จักปฏิบัติตามทักษะทางสังคม ส่งผลให้เด็กไม่มีความพร้อมในการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเด็กออทิสติกเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมหรือขาดทักษะด้านการสื่อความหมาย หรือขาดทักษะด้านการติดต่อ และมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ บางคนอาจจะมีพัฒนาการล่าช้า หรือเร็วกว่าเด็กปกติ โดยเฉพาะพัฒนาการทางภาษา การพูด การแสดงท่าทางที่บอกความหมายต่าง ๆ มักพบเห็นอาการเหล่านี้ได้ชัดเจน ตั้งแต่วัยเด็กเล็กก่อนอายุ 3 ขวบ ในปัจจุบันยอมรับสาเหตุของออทิสซึมว่า ออทิสซึมเกิดเพราะความบกพร่อง ของระบบประสาท ทำให้ผู้เป็นออทิสซึมแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างหลากหลายตั้งแต่รุนแรงมาก ถึงรุนแรงน้อย ผู้ที่จะมีข้อจำกัดหลายอย่าง หรือแม้กระทั่งมีความสามารถบางอย่างที่เกินระดับของคนปกติ ออทิสซึมจึงเป็นความผิดปกติที่เป็น Spectrum และเรียกว่า Autistic Spectrum Disorder: ASD (อัญชลี สารรัตน์, 2549; สมพร หวานเสร็จ, 2552)

ตารางกิจกรรม (Activity Schedule) เป็นอีกรูปแบบหนึ่งในการกำหนดกิจกรรมให้กับเด็กออทิสติก เนื่องจากการที่เด็กออทิสติกขาดความเข้าใจในการจัดระบบและแบบแผนการดำเนินกิจกรรมในแต่ละวัน ว่าจะต้องมีกิจกรรมอะไรหรือต้องทำอะไรก่อนหลัง ตารางกิจกรรมใช้เพื่อฝึกให้เด็กออทิสติกได้เรียนรู้และยอมรับ การเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน สอนให้รู้จักฟังตนเอง ลดความวิตกกังวล และเป็นการสื่อสารผ่านภาพ ในอีกรูปแบบหนึ่ง การจัดตารางกิจกรรมที่ดี เด็กออทิสติกต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อตารางกิจกรรม ตารางกิจกรรมต้องอยู่ในสถานที่ที่เห็นได้ชัด รูปแบบของตารางต้องชัดเจน เข้าใจง่าย ตารางกิจกรรมต้องสื่อความหมาย ให้ชัดเจนและต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็กออทิสติกที่จะเข้าใจได้ จากสภาพปัญหา ที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจใช้ตารางกิจกรรม (Activity Schedule) เพื่อปรับพฤติกรรมให้รู้จักการรอคอย การเข้าใจกฎกติกา การรู้จักลำดับก่อนหลัง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการปรับพฤติกรรมการรอคอยของเด็กออทิสติกโดยใช้ตารางกิจกรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักเรียนออทิสติก หมายถึง ผู้เรียนที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นบุคคลออทิสติก จำนวน 1 คน อายุ 10 ปี ที่มีปัญหาพฤติกรรมการรอคอย และมีความบกพร่องในการแสดงออกถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งการศึกษานี้หมายถึง เด็กออทิสติกไม่สามารถควบคุมตนเองรอคอยในการทำกิจกรรมก่อน - หลังได้สำเร็จ และจะร้องไห้ออกมาและกระโดดอยู่กับที่ เมื่อถึงเวลาที่จะต้องได้ไป ก่อนที่จะทำกิจกรรมของตนเองได้สำเร็จ

การปรับพฤติกรรมการรอคอย หมายถึง การนำตารางกิจกรรม (Activity Schedule) มาใช้ในการเปลี่ยนแปลง แก้ไข พฤติกรรมการรอคอย การรอคอยให้ถึงกิจกรรมของตนเอง การกำหนดเวลากิจวัตรให้สิ่งที่ต้องการเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกันรวมถึงการทำตามกฎกติกา ข้อตกลงที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนออทิสติกที่กำหนดตารางการทำกิจกรรมไว้ 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมกล่อมเนื้อมัดเล็กการตัดกระดาษด้วยกรรไกร กิจกรรมการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน กิจกรรมทางวิชาการด้านการจำแนกบุคคล และกิจกรรมทักษะจำเป็นพิเศษ การปฏิบัติตามคำสั่งที่ซับซ้อนได้ ให้ทำกิจกรรมตามลำดับให้เสร็จถึงจะไปทำกิจกรรมต่อไปได้ โดยไม่ไ้อววาย ไม่ร้องไห้ สามารถสังเกตพฤติกรรม และวัดได้เป็นสำคัญ

ตารางกิจกรรม (Activity Schedule) หมายถึง กิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวันที่ทำอยู่ประจำทุก ๆ วัน ให้สิ่งที่ต้องการเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกันรวมถึงการทำตามกฎกติกา ข้อตกลงที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนออทิสติกที่กำหนดตารางการทำกิจกรรมไว้ 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมการตัดกระดาษให้ขาดออกจากกัน กิจกรรมการเก็บของเข้าที่ กิจกรรมการแยกเพศของบุคคล กิจกรรมการปฏิบัติตามคำสั่งที่ซับซ้อน โดยให้ทำกิจกรรมตามลำดับให้เสร็จ ถึงจะไปทำกิจกรรมต่อไปได้ โดยไม่ไ้อววายหรือกระตุ่นตัวเอง

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษารายกรณี ซึ่งผู้วิจัยใช้การวิจัยทางการศึกษาพิเศษในแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว ประเภทของการวิจัยแบบสลับกลับ ABA (Reversal Design) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการลดพฤติกรรมที่ไม่รู้จักการรอคอยของนักเรียนออทิสติก โดยใช้ตารางกิจกรรม (Activity Schedule)

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กออทิสติกที่มีพฤติกรรมไม่รู้จักการรอคอย เป็นนักเรียนชายที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่า เป็นบุคคลออทิสติก จำนวน 1 คน อายุ 10 ปี 1 เดือน เป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับเตรียมความพร้อม ประจำปีการศึกษา 2563 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบึงกาฬ

1. เกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion Criteria) นักเรียนอายุ 10 ปี ที่ลงทะเบียนเป็นนักเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบึงกาฬ ได้รับการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาว่า เป็นบุคคลออทิสติกที่มีพฤติกรรมไม่รู้จักการรอคอย

2. เกณฑ์การคัดออก (Exclusion Criteria) เด็กออทิสติกที่มีความพิการซ้อน เช่น สูญเสียการได้ยิน บกพร่องทางการเห็น พิการทางสมอง

2.5 นำแบบบันทึกพฤติกรรมที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่รู้จักการรอคอยไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. แผนการสอนตามตารางกิจกรรม 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมกล่อมเนื้อมัดเล็กการตัดกระดาษ ด้วยกรรไกร กิจกรรมการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน กิจกรรมทางวิชาการด้านการจำแนกบุคคล และกิจกรรมทักษะจำเป็นพิเศษการปฏิบัติตามคำสั่งที่ซับซ้อนได้

2. แบบบันทึกความถี่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติก ใช้แบบบันทึกพฤติกรรมแบบความถี่ในการบันทึกพฤติกรรม คือ การไม่รู้จักรอคอยกิจกรรมที่จะทำลำดับต่อไป

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แผนการสอนตารางกิจกรรมดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสอนบุคคลออทิสติก

1.2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนให้ชัดเจน

1.3 ออกแบบและสร้างแผนการสอนตามตารางกิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวันที่ทำอยู่ประจำทุก ๆ วัน ให้สิ่งที่ต้องการเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกันรวมถึงการทำตามกฎกติกา ข้อตกลงที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนออทิสติกที่กำหนดตารางการทำกิจกรรมไว้ 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมกล่อมเนื้อมัดเล็กการตัดกระดาษ ด้วยกรรไกร กิจกรรมการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน กิจกรรมทางวิชาการ ด้านการจำแนกบุคคล และกิจกรรมทักษะจำเป็นพิเศษการปฏิบัติตามคำสั่งที่ซับซ้อนได้ ให้ทำกิจกรรมตามลำดับให้เสร็จ ถึงจะไปทำกิจกรรมต่อไปได้ โดยไม่ไว้วางใจ หรือกระตุ้นตัวเอง

1.4 นำแผนการสอนตารางกิจกรรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมเชิงเนื้อหา ถ้าค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่า สามารถนำไปใช้ได้โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็นไว้ ดังนี้

+1 หมายถึง สอดคล้อง

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ

-1 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

1.5 ปรับปรุงแผนการสอนตารางกิจกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. แบบบันทึกพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กออทิสติก ใช้แบบบันทึกพฤติกรรมแบบความถี่ในการบันทึกพฤติกรรม คือ การไม่รู้จักรอคอยกิจกรรมที่จะทำลำดับต่อไป ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนออทิสติก กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทาง และสร้างกรอบในการสร้างแบบบันทึกพฤติกรรม เพื่อใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการไม่รู้จักรอคอยของนักเรียนออทิสติก

2.2 สร้างแบบบันทึกพฤติกรรมเพื่อใช้ในการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่รู้จักรอคอยของนักเรียนออทิสติก

2.3 นำแบบบันทึกพฤติกรรมที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่รู้จักรอคอยไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบด้านการศึกษาพิเศษจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม

2.4 ปรับปรุงแบบบันทึกพฤติกรรมที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการรอคอยแก่นักเรียนออทิสติกตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำแบบบันทึกพฤติกรรมที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่รู้จักรอคอยไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาผลการใช้แบบบันทึกพฤติกรรม

การสังเกตพฤติกรรม

1. ผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกตทำการศึกษากพฤติกรรมเป้าหมายและคำนิยามศัพท์ของพฤติกรรมให้ชัดเจนเพื่อให้เข้าใจตรงกัน
  2. ผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกต ฝึกทำการสังเกตพฤติกรรมเป้าหมายในเด็กคนอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
  3. ผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกต ทำการฝึกการสังเกตจนกว่าจะได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต 80% ขึ้นไป
- วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต (Interobserver Reliability) โดยใช้วิธีหาค่ารวม (Gross Method) โดยผู้สังเกตแต่ละคนต่างบันทึกพฤติกรรมลงในแบบบันทึก เช่น
- # ผู้สังเกตคนที่ 1 บันทึกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมด 13 ครั้ง
  - # ผู้สังเกตคนที่ 2 บันทึกพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมด 11 ครั้ง

การคำนวณหาความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกตคือ

$$\text{ค่าความเชื่อมั่น (IOR)} = \frac{\text{ค่าต่ำ}}{\text{ค่าสูง}} \times 100$$

$$\text{ดังนั้นจากตัวอย่าง การหาค่าความเชื่อมั่น} = \frac{11}{13} \times 100 = 85\%$$

ค่าความเชื่อมั่นที่ต้องการคือ ร้อยละ 80 ในตัวอย่างนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 85 ซึ่งหมายความว่าทั้งสองคนบันทึกพฤติกรรมได้สอดคล้องกันถึงร้อยละ 85 ซึ่งถือว่าเพียงพอ

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนนอกห้องที่ผู้วิจัยคัดเลือกไว้มาดำเนินการปรับพฤติกรรมการรอคอยโดยใช้ตารางกิจกรรม
2. ดำเนินการทดลองใช้ตารางกิจกรรมปรับพฤติกรรมให้รู้จักการรอคอยโดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองใช้เวลาสัปดาห์ละ 5 วัน (จันทร์-ศุกร์) วันละ 30 นาที และใช้ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์
3. ผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายก่อนลงมือเก็บข้อมูลจริง
4. สรุปผลการวิจัย นำเสนอผลการทดลองเป็นแผนภูมิกราฟ แสดงการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กที่มีปัญหาไม่รู้จักการรอคอย โดยใช้ตารางกิจกรรม ใช้กราฟเส้นแบบสลับกลับ ABA (Reversal Design) เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมก่อนและหลังการปรับพฤติกรรมการรอคอยโดยใช้ตารางกิจกรรม

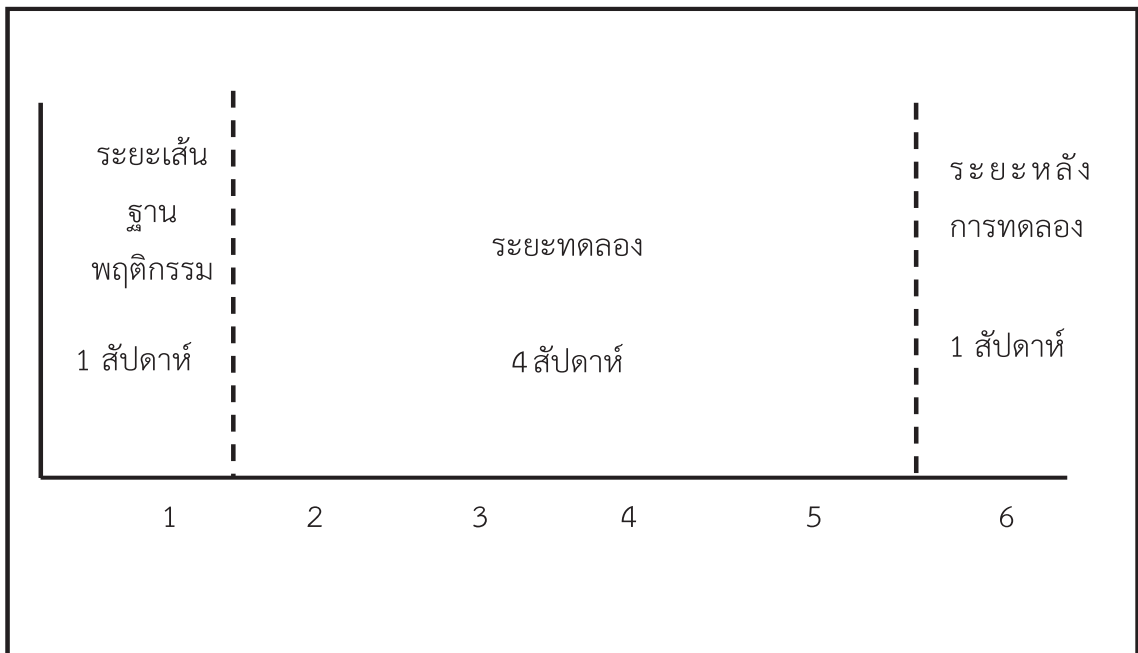
แบบแผนการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษารายกรณี ซึ่งผู้วิจัยใช้การวิจัยทางการศึกษาพิเศษในแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว ประเภทของการวิจัยแบบสลับกลับ ABA (Reversal Design) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการลดพฤติกรรมที่ไม่รู้จักการรอคอยของนักเรียนออทิสติก โดยใช้ตารางกิจกรรม เพื่อหาแนวทางการลดพฤติกรรมที่ไม่รู้จักการรอคอยของนักเรียนออทิสติก โดยเลือกวันและเวลาในการทดลองเป็น วันจันทร์-ศุกร์ ในช่วงเช้าวันละ 30 นาที รวมระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จำนวน 30 ครั้ง โดยใช้แบบแผนการทดลอง วิธีการดำเนินการในรูปแบบนี้แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ มีขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 (A) ระยะเส้ฐานพฤติกรรม หาเส้ฐานพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เป็นเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อศึกษาพื้นฐานของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก่อนการทดลอง

ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลอง โดยใช้ตารางกิจกรรมเพื่อปรับพฤติกรรมการรอคอยเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ใช้ผลการสังเกตพฤติกรรมเขียนกราฟเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในระยะทดลอง

ระยะที่ 3 (A) ระยะหลังการทดลองใช้เวลา 1 สัปดาห์ เพื่อติดตามผลของการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หลังการทดลอง

ภาพ 2 แสดงระยะต่าง ๆ ของการทดลองแบบสลับกลับ (ABA)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษารายกรณี ซึ่งผู้วิจัยใช้การวิจัยทางการศึกษาพิเศษในแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว ประเภทของการวิจัยแบบสลับกลับ ABA (Reversal Design) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการลดพฤติกรรมที่ไม่รู้จักการรอคอยของนักเรียนออทิสติก โดยใช้ตารางกิจกรรม (Activity Schedule) แบบแผนการทดลองรูปแบบนี้แบ่งการทดลองออกเป็น 3 ระยะ มีขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 (A1) ระยะเส้นฐานพฤติกรรม หาเส้นฐานพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เป็นเวลา 1 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 1 ระยะเวลาที่ทำการสังเกตพฤติกรรม ระหว่างวันที่ 7-11 ธันวาคม 2563) เพื่อศึกษาพื้นฐานของพฤติกรรมการรอคอยก่อนการทดลอง

ระยะที่ 2 (B) ระยะทดลอง โดยใช้ตารางกิจกรรม (Activity Schedule) กับนักเรียนออทิสติกเป็นเวลา 4 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 2-5 ระยะเวลาที่ทำการทดลองใช้ตารางกิจกรรม (Activity Schedule) ระหว่างวันที่ 14-18, 21-25, 28-31 ธันวาคม 2563 และวันที่ 1, 4-8 มกราคม 2564 ใช้ผลการสังเกตพฤติกรรมเขียนกราฟเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในระยะทดลอง

ระยะที่ 3 (A2) ระยะหลังการทดลองใช้เวลา 1 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 6 ระยะเวลาที่ใช้หลังการทดลอง ระหว่างวันที่ 11-15 มกราคม 2564) เพื่อติดตามผลของการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หลังการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้นามาค่าเฉลี่ย และแสดงเป็นแผนภูมิ (Graph) วิเคราะห์ข้อมูลจากการพิจารณาจากกราฟ (Visual Inspection) (ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล, 2543 อ้างอิงจาก Alberto & Troutman, 1990)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติพื้นฐานดังนี้

1.1 ค่าเฉลี่ย

1.2 ร้อยละ

2. การเปรียบเทียบวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพิจารณาจากแผนภูมิ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากบันทึกหลังสอนทุกครั้ง

สรุปผลการวิจัย

ตารางกิจกรรม (Activity Schedule) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถลดพฤติกรรมการรอคอยของเด็กออทิสติกกลุ่มเป้าหมายได้ โดยใช้ฝึกซ้ำ ๆ วันละ 30 นาที สัปดาห์ละ 5 วัน เป็นเวลา 4 สัปดาห์อยู่ภายใต้การกำกับของนักวิจัยภายหลังการใช้ชุดตารางกิจกรรม (Activity Schedule) เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่าง A1 (สัปดาห์ที่ 1) แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีค่าความถี่เฉลี่ย 2.8 ในช่วงที่ใช้วิธีการจัดกระทำ (B) เมื่อใช้ตารางกิจกรรมก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเวลา 4 สัปดาห์ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มีแนวโน้ม ลดลงเรื่อย ๆ พบว่า สัปดาห์ที่ 2 แสดงพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.0 สัปดาห์ที่ 3 แสดงพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.6 สัปดาห์ที่ 4 แสดงพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.4 สัปดาห์ที่ 5 แสดงพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.4 และในระยะระงับการจัดกระทำ A2 พฤติกรรมที่การรอคอยหลังการทดลองลดลง โดยมีค่าความถี่เฉลี่ยเป็น 0.6 โดยใช้แบบบันทึกพฤติกรรมช่วงเวลาพบว่า เด็กออทิสติกที่ผ่านการใช้ชุดตารางกิจกรรม (Activity Schedule) มีพฤติกรรมการรอคอยลดลง

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการปรับพฤติกรรมการรอคอยของเด็กออทิสติกโดยใช้ตารางกิจกรรมของเด็กออทิสติกที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดบึงกาฬ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 คน พบว่า พฤติกรรมของเด็กในระยะเส้นฐาน A1 (สัปดาห์ที่ 1) แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ย 2.8 ในช่วงที่ใช้วิธีการจัดกระทำ (B) เมื่อใช้ตารางกิจกรรมก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเวลา 4 สัปดาห์ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ พบว่า สัปดาห์ที่ 2 แสดงพฤติกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2 สัปดาห์ที่ 3 แสดงพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.6 สัปดาห์ที่ 4 แสดงพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.4 สัปดาห์ที่ 5 แสดงพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.4 และสัปดาห์ที่ 6 ในระยะระงับการจัดกระทำ A2 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์หลังการทดลองลดลงโดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 0.6 ซึ่งสอดคล้องกับ หรรษา องค์กร (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การปรับพฤติกรรมการรอคอยของเด็กออทิสติกโดยใช้กิจกรรมการเล่นของเด็กออทิสติก อายุ 5 ปี กรณีศึกษา เป็นเด็กชายอายุ 5 ปี จำนวน 1 คนได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นเด็กออทิสติก ศึกษาอยู่ในโรงเรียน บ้านศรี้อย ระดับชั้นอนุบาล 1 ในห้องเรียนคู่ขนานและเรียนในระบบเชื่อมต่อด้านกิจกรรมทางสังคม ผู้ศึกษา ใช้แผนการวิจัยแบบ Single Subject Design รูปแบบ A – B – A ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ 1) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อปรับพฤติกรรมการรอคอย 2) แผนการสอนเฉพาะบุคคลประกอบด้วยกิจกรรมการเล่น 10 แผน 3) แบบบันทึกพฤติกรรมแบบความถี่ในการรอคอยลำดับ ก่อน-หลัง 4) แบบบันทึกพฤติกรรมหลังการสอน และ 5) เครื่องบันทึกวิดีโอ ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแสดงในรูปของตารางความถี่ และแผนสถิติ รวมทั้งสรุปผลการศึกษาโดยการวิเคราะห์แบบกราฟเส้น แสดงค่ามัธยฐานของความถี่และการเปลี่ยนแปลงค่ามัธยฐานในแต่ละระยะของการทดลอง และนำเสนอในรูปแบบ ความเรียงเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า กรณีศึกษามีพฤติกรรมการรอคอยขณะทำกิจกรรมหรือเล่นกับเพื่อนดีขึ้น กล่าวคือ กรณีศึกษามีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ 1) ค่ามัธยฐานพฤติกรรมเดิหนือออกจากกิจกรรมก่อนและหลัง การทดลองเท่ากับ 5 และ 4 2) ค่ามัธยฐานพฤติกรรมแย่งเพื่อนเล่นในขณะที่ยังไม่ถึงลำดับของตนเองก่อนและ หลังการทดลองเท่ากับ 5 และ 3 แสดงให้เห็นว่า การทดลองประสบผลสำเร็จ เนื่องจากกรณีศึกษามีพฤติกรรมที่ดีขึ้น โดยมีความสนใจในการร่วมทำกิจกรรม สามารถควบคุมตนเองรอคอยลำดับก่อน-หลังในการเล่นกับเพื่อน ได้มากขึ้นกว่าเดิม และสอดคล้องกับ ธนวัฒน์ ปากหวาน (2564) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมบูรณาการ ผ่านการเล่นพื้นบ้านภูมิปัญญาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร ที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นพื้นบ้านภูมิปัญญา มีทักษะทางสังคมสูงขึ้น ค่ะแนจากการทดสอบทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นรายบุคคล ภายหลังจากที่ได้รับการสอนด้วยชุดกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นพื้นบ้านภูมิปัญญา ทุกคนมีคะแนนสูงกว่า ก่อนได้รับการสอน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชุดกิจกรรมสามารถปรับพฤติกรรมการรอคอยของเด็กออทิสติกได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ในการใช้ชุดตารางกิจกรรม (Activity Schedule) ควรศึกษาพฤติกรรมของเด็กออทิสติกกลุ่มเป้าหมาย ลำดับขั้นตอน และวิธีการ ก่อนนำไปใช้ในการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์มีพัฒนาการดีขึ้น

1.2 ควรมีการสอนซ้ำในแต่ละตารางกิจกรรม (Activity Schedule) เพื่อให้เด็กเกิดทักษะและมีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการใช้ชุดตารางกิจกรรมนั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดทำตารางกิจกรรม (Activity Schedule) ของเด็กออทิสติกที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาและการแสดงออกทางภาษา และทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันของเด็กออทิสติกด้วย

2.2 ควรมีการพัฒนารูปแบบของตารางกิจกรรม (Activity Schedule) ให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นเหมาะสมกับเด็กพิการประเภทต่าง ๆ

2.3 ควรมีการเพิ่มระยะเวลาในการศึกษาเป็น A-B-A-B Design เป็นรูปแบบสลับกลับ 4 ระยะ (Reversal Design) เพื่อให้ทราบถึงผลของการใช้ชุดตารางกิจกรรม (Activity Schedule) ว่ามีผลต่อพฤติกรรมหรือไม่จริงหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **แนวทางการจัดหลักสูตรสำหรับบุคคลออทิสติกห้องเรียนคู่ขนาน**

พุทธศักราช 2547 (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.

ธนวัฒน์ ปากหวาน . (2564). ผลการใช้ชุดกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นพื้นบ้านภูมิปัญญาต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดมุกดาหาร.

วารสารคุรุสภาวิทยากร. 2(1). 11.

ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. (2543). **การออกแบบการวิจัย.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมพร หวานเสร็จ. (2552). **การพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติกโดยใช้สื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ผ่านการมอง.** ขอนแก่น: คลังน่านวิทยา.

หรรษา องค์กรสิงห์. (2554). **การปรับพฤติกรรมการรอคอยของเด็กออทิสติกโดยใช้กิจกรรมการเล่น.** การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อัญชลี สารรัตน์. (2549) . **ออทิซึม: Autistic Spectrum Disorder (ASD).** เอกสารประกอบการบรรยาย โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการครู ผู้ดูแลนักเรียนออทิสติก มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Alberto, P.A. & Troutman, A.C. (1990). **Applied Behavior Analysis for Teacher.** 13th ed. Columbus, Ohio: Merrill Publishing Company.